

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-9-73-100>

УДК 657:631.1

Кузь В.І., Кіцен Т.О.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Анотація. Стаття присвячена удосконаленню обліку грошових коштів суб'єкта господарювання в контексті забезпечення його платоспроможності. Визначено актуальність проблематики обліку грошових коштів у контексті забезпечення сталого та стратегічного розвитку суб'єкта господарювання. З'ясовано сутність видозміни понять «грошові кошти» та «платоспроможність» у ринкових умовах господарювання. Визначено класифікацію грошових коштів відповідно до нормативних актів та з'ясовано важливість їх раціонального поділу для організації аналітичного обліку на основі якого формується інформаційне забезпечення управління платоспроможністю суб'єкта господарювання. Визначено мету та завдання управління грошовими коштами. Ідентифіковано основні проблеми обліку грошових коштів суб'єкта господарювання й шляхи їх вирішення. Наведено один із напрямів вирішення загально визначених проблем, що забезпечить підвищення інформаційної цінності облікових даних при прийнятті управлінських рішень.

Ключові слова: аналітичний облік грошових коштів, грошові кошти, грошові потоки, класифікація грошових коштів, управління грошовими коштами, платоспроможність, проблеми обліку грошових коштів.

Kuz Vasyl, Kitsen Tetiana

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

IMPROVING CASH ACCOUNTING IN THE CONTEXT OF THE PROVIDING ENTERPRISE'S SOLVENCY

Summary. The article focuses on improving cash accounting in the context of the providing enterprise's solvency. The relevance of cash accounting issues in the context of ensuring sustainable and strategic development of the enterprise is determined. The essence and changes of the terms «cash» and «solvency» in the market conditions are clarified. It is stated that cash accounting should be considered as a set of interconnected sequential, organizational, logical, settlement operations and procedures for generating information on accounts receivable and payable, payroll for employees, with accountable persons, other creditors, taxes and payables. The classification of funds in accordance with the regulations is determined and the importance of their rational division for the organization of analytical accounting is formed, on the basis of which the information support of the solvency management of an entity is formed. The purpose and objectives of cash management have been identified. The main problems of accounting of the cash of the economic entity and the ways of their solving are identified. One of the ways of solving common problems is investigated, which is the direction of improvement of organization and methodology of accounting, and directions of improvement of information support of cash flow management of the enterprise, improvement of organization and methodology of accounting of funds and directions of consistency of policies of management of cash and related objects. The theoretical and methodological provisions of the study have been brought to the level of specific proposals for the development of a new accounting account and the opening of analytical accounts to it, which will reflect the cash receipts from the sale of goods to obtain information on the enterprise's solvency.

Keywords: analytical accounting of cash, cash, cash flows, classification of funds, cash management, solvency, problems of accounting of funds.

Постановка проблеми. Сучасний стан розвитку економіки України характеризується такими негативними рисами, як криза платежів, погіршення платоспроможності підприємств, значний розмір заборгованості підприємств перед партнерами тощо. Одна з причин цього – недостатнє володіння керівництвом методами управління грошовими потоками та ефективної організації облікового відображення. Своєчасне прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо ефективного використання та управління рухом грошових коштів є однією з важливих передумов успішної діяльності суб'єкта господарювання, забезпечення його платоспроможності.

Платоспроможність та ліквідність прямо залежать від спроможності суб'єкта господарювання, від ефективності рішень його управлінського персоналу, своєчасно і в потрібному обсязі генерувати грошові потоки. Все це вимагає реалізації цілісної

системи управління (прогнозування, планування, обліку та контролю над грошовими потоками) грошовими активами. В умовах потенційної появи негативних фінансово-економічних явищ на мікрорівні, ускладнення господарських й управлінських процесів, управління грошовими потоками підприємств є надзвичайно актуальним, що вимагає раціональної організації та ведення бухгалтерського обліку грошових активів.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Проблематиці грошових коштів присвячені праці як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Хоча автори й досліджують проблематику грошових коштів з різних точок зору, всі вони акцентують увагу на вирішенні таких проблем бухгалтерського обліку грошових коштів, як їх класифікація, створення інформаційної бази даних для аналізу й контролю грошових коштів та, головне, правильне і своєчасне їх відображення у фінансовій звітності підприємства.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Проблеми обліку грошових коштів присутні як в теоретичній так і в практичній площині. Не зважаючи на те, що система організації та ведення бухгалтерського обліку грошових коштів в Україні постійно зазнає удосконалення, все ж існують невирішені проблеми, пов'язані із необхідністю побудови, за допомогою облікового інструментарію, раціонального інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень, спрямованих на забезпечення платоспроможності суб'єкта господарювання в поточному та перспективних періодах.

Облік грошових коштів слід досліджувати як сукупність взаємопов'язаних послідовних, організаційних, логічних, розрахункових операцій і процедур формування інформації щодо дебіторської та кредиторської заборгованості, розрахунків за виплатами працівникам, з підзвітними особами, іншими кредиторами, за податками й зборами тощо. У даному контексті окреслення напрямів удосконалення облікового відображення операцій з грошовими коштами слід розглядати як елемент формування інформаційного забезпечення процесу управління платоспроможністю суб'єкта господарювання.

Формулювання цілей статті. Метою статті є обґрунтування теоретичних та організаційно-методичних положень, а також розробка практичних рекомендацій з удосконалення бухгалтерського обліку грошових коштів задля ефективного управління грошовими потоками в цілях забезпечення платоспроможності суб'єкта господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний стан розвитку вітчизняної економіки характеризується процесами, які свідчать про те, що загальна її стабільність напряму залежить від фінансової стійкості суб'єктів господарювання. Основною характеристикою їх фінансової стійкості є здатність в достатніх обсягах генерувати свої грошові кошти для подальшого функціонування та розвитку.

Грошові кошти посідають значне місце в діяльності суб'єктів господарювання, установ та організацій. Вони виступають відокремленим об'єктом системи бухгалтерського обліку та водночас грошовим вимірником для всіх інших облікових об'єктів.

Для кращого розуміння сутності грошових коштів в сучасній літературі визначається, що найкраще сутність проявляється через їх функції. Загалом виділяють п'ять функцій грошей: міри вартості, засобу обігу, засобу накопичення, засобу платежу та світові гроші (рис. 1).

Багатогранність функцій, що виконуються грошовими коштами зумовлює складність трактування досліджуваного поняття, а також призводить до включення грошових коштів (грошових потоків) до активних управлінських об'єктів.

Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» «грошові кошти (гроші) – готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання» [14]. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів» визначає «грошові кошти як готівку в касі та депозити до запитання» [13]. Національними правилами ведення обліку встановлено, що до грошових коштів суб'єктів господарювання належать: «готівка в касі, кошти на рахунках у банку та депозити до запитання» [14].

Питанню, яке стосується підходів до визначення сутності поняття «грошові кошти», в економічній літературі присвячували чимало зарубіжних та вітчизняних авторів, проте підходи авторів (М. Дерій [5, с. 62], І.С. Несходовський [15, с. 15], С.М. Остафійчук [17, с. 217], В.І. Єфіменко [7], Й.С. Завадський [8, с. 323] та Г.В. Осовська [16, с. 235]) до розгляду обліково-економічної сутності грошових коштів в ринкових умовах господарювання значно відрізняються між собою.

Дерій М. же наголошує, що грошові кошти – основні сегменти для здійснення готівкових і безготівкових розрахунків між державними бюджетними установами та підприємствами [5, с. 62]. Несходовський І.С. аналізує досліджуваній об'єкт як функціональний показник: «абстрактний вимірник економічних процесів, явищ, об'єктів, який суб'єкти згодні приймати як платіжний засіб» [15, с. 15]. Також окремі автори вважають, що грошові кошти – це окремий вид активів підприємства. До таких авторів можемо віднести: С.М. Остафійчук [17, с. 217] та В.І. Єфіменко [7]. Завадський Й.С. [8, с. 323] та Г.В. Осовська [16, с. 235] стверджують, що грошові кошти це доходи та надходження.

Таким чином бачимо, що ознайомлення з теоретичними напрацюваннями зарубіжних та вітчизняних економістів свідчить про відсутність єдиного підходу до визначення поняття «грошові кошти». Це пов'язано з тим, що інформація про грошові кошти використовується для різних цілей, адже саме вони продукують набір функцій, які виконуються грошовими коштами в ринкових умовах господарювання.

Питанню класифікації грошових коштів, а не грошових коштів як самостійного об'єкта, свою увагу присвятили чимало вітчизняних та зарубіжних дослідників [5; 15; 17], адже ефективна

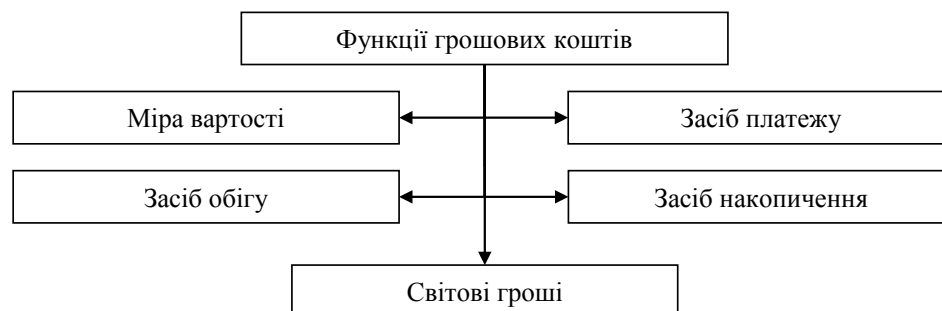

Рис. 1. Функції грошових коштів

класифікація грошових коштів це підґрунтя для організації аналітичного обліку на основі якого формується інформаційне забезпечення управління платоспроможністю суб'єкта господарювання. Тому слід приділяти значну увагу класифікації грошових потоків при виборі моделі управління ними.

Розглянемо детальніше види грошових потоків підприємства від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності відповідно до чинного бухгалтерського законодавства (рис. 2).

Дане розмежування витрачань та надходжень грошових коштів від різних видів діяльності дозволяє надійніше оцінювати платоспроможність суб'єкта господарювання, тому що забезпечує управлінський персонал необхідними даними про зміст та предмет операцій за результатом здійснення яких відбувається надходження чи витрачання грошових коштів, а отже й посилення чи погіршення позицій фінансової стійкості. За допомогою такої ідентифікації суб'єкти прийняття управлінських рішень зможуть оцінити які саме види діяльності, господарські операції чи управлінські дії призводять до синхронності надходжень грошових коштів, а які до обсягів їх витрачань.

Рациональне та збалансоване управління грошовими коштами значно впливає на забезпечення та управління платоспроможністю підприємства. Оперативна, повна і достовірна інформація про рух грошових коштів повинна сприяти підвищенню якості управлінських рішень, які безпосередньо в подальшому впливають на фінансовий стан підприємства. Тому необхідно розробити ефективну систему інформаційного забезпечен-

ня, яка б дозволила охопити значний обсяг бухгалтерської та аналітичної інформації, зокрема про його платоспроможність.

Тому з метою ефективного управління грошовими потоками та фінансовою діяльністю підприємства в цілому доцільно вводити в практику розрахунок системи показників грошових потоків як вимірників фінансової стійкості, платіжної стабільності та нормальної платоспроможності [6].

Різні автори трактують поняття «платоспроможність» по-різному, проте більшість із них пов'язують це із здатністю суб'єкта господарювання сплачувати за зобов'язаннями.

Так, наприклад, Н.М. Давиденко під платоспроможністю розуміє «наявність у підприємства грошових коштів та їх еквівалентів, достатніх для розрахунків за кредиторською заборгованістю, що потребує негайного погашення» [4], В.М. Вовк розуміє «достатність ліквідних активів для погашення в будь-який момент усіх короткотермінових зобов'язань перед кредиторами» [3].

З іншого боку, В.І. Іващенко В.І. і М.А. Болюх [10] вважають платоспроможність «найважливішим показником, який характеризує фінансовий стан підприємства», І.М. Макарчук [12] – «важливим узагальненим показником стійкості фінансового стану підприємства», а І.В. Зятковський [9] ототожнює платоспроможність із фінансовою стійкістю.

Савицька Г.В. розглядає платоспроможність у «взаємозв'язку з ліквідністю підприємства та ліквідністю його балансу, і порівнює цей зв'язок з багатоповерховим будинком, у якому всі поверхи рівнозначні, але другий поверх не можна звести без першого, а третій – без першого

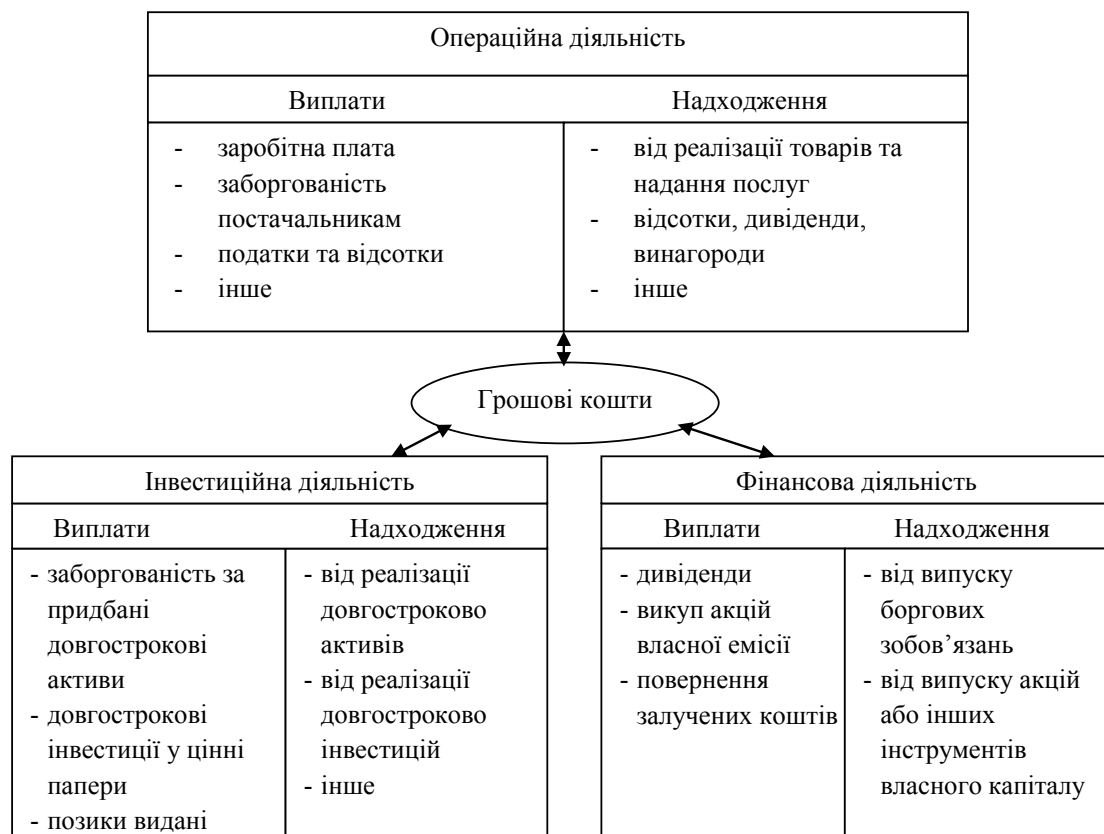

Рис. 2. Рух грошових коштів у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності

і другого. Тобто ліквідність балансу, що базується на рівновазі активів і пасивів, є основою (фундаментом) ліквідності і платоспроможності підприємства, але разом з тим, якщо підприємство має високий імідж і постійно платоспроможне, то йому легше підтримувати свою ліквідність» [21].

Регулювання платоспроможності складається з аналізу та управління рухом грошових потоків суб'єкта господарювання. Функцією управління є оцінювання грошових коштів, методи проведення якого залежать від цілей застосування його результатів. Аналіз платоспроможності здійснюється за допомогою застосування різних систем показників, основними серед підходів яких виділяють статистичний та динамічний.

Простим способом управління платоспроможністю є складання суб'єктом господарювання матричного балансу, який відрізняється від бухгалтерського балансу формою подання. Баланс складається у вигляді таблиці, де у графах відображаються статті пасиву, а у рядка – статті активу. Статті пасиву розташовуються в порядку зменшення терміновості, а статті активу від найбільш ліквідних до найменш. Саме ця форма балансу допомагає суб'єкту господарювання зрозуміти рахунок яких пасивів формуються статті активів, чи достатньо власних джерел фінансування, оборотних коштів тощо.

Метою управління грошовими коштами можна вважати забезпечення збалансованості між надходженнями і витратами грошових коштів, що забезпечуватимуть достатній рівень фінансової стійкості та платоспроможності суб'єкта господарювання.

Управлінський облік грошових коштів – це внутрішньогосподарський облік, який передбачає управління грошовими потоками, а саме: розрахунок обороту грошових коштів, аналіз і прогнозування грошових коштів, визначення їх оптимального залишку та складання бюджетів поточних надходжень та витрат суб'єкта господарювання.

Основною метою управлінського обліку є отримання інформації відповідно центрів відповідальності про рівень надходжень та витрат грошових коштів. Для отримання цієї інформації суб'єкти господарювання складають управлінську звітність про рух грошових коштів.

Для суб'єктів господарювання найціннішою є саме облікова інформація, яка є складовою економічної та управлінської інформації. Облікова інформація може бути подана у формі натуральних, трудових, якісних та вартісних показників.

Управлінська звітність має такі особливості: у ній наявні лише ті показники, аспекти і аналітичні аспекти, які впливають на прийняття рішень, і, відповідно, вона має різну спрямованість і аналітику для дочірніх і управлінських компаній; вона передбачає щорічне якісне оновлення; допускає використання різних методик для розрахунку показників і оснований на обізнаності менеджерів щодо економічних процесів, які відбуваються на підприємстві [15].

Основним управлінським звітом є Звіт про рух грошових коштів, який відображає усі надходження грошових коштів в розрізі основних видів діяльності та всі витрати суб'єкта господарювання. Звіт складається з трьох основних розділів: грошові потоки від операційної діяльності

(відображаються усі надходження від основної діяльності), грошові потоки від інвестиційної діяльності (відображаються усі надходження від операцій з довгостроковими активами) та грошові потоки від фінансової діяльності (відображаються усі надходження від операцій пов'язаних з довгостроковими зобов'язаннями та власним капіталом). Залежно від специфіки роботи суб'єкта господарювання, за власним бажанням, у Звіті можуть відображатись додаткові розділи.

Також виділяють управлінські звіти у вигляді касових бюджетів, які включають платіжні календарі та графіки майбутніх платежів (контроль за надходженнями та витратами та забезпеченні платоспроможності) та управлінську звітність за центрами відповідальності (контроль діяльності окремих відділів).

Загалом складання управлінської звітності суб'єкта господарювання, який виступає інформаційним забезпеченням в прийнятті рішень, є важливим етапом в управлінні грошовими коштами, що впливає на зміцнення платіжної дисципліни, здійсненню контролю за касовою дисципліною та грошовими потоками, а також ефективністю використання грошових коштів.

Найчастішою проблемою, яка виникає в суб'єкта господарювання є дефіцит грошових коштів, тому важливим є правильне забезпечення платоспроможності та ліквідності, а також гарантування максимального прибутку підприємства.

Нагального вирішення потребують проблеми обліку грошових коштів, тому що від достовірності та оперативності обліку залежить уся фінансово-господарська діяльність та звітність підприємства. До ідентифікованих облікових проблем стосовно руху та наявності грошових коштів слід віднести:

- 1) визнання та класифікацію грошових коштів;
- 2) правильне їх відображення у фінансовій звітності;
- 3) організацію контролю над процесом збереження та використання грошових коштів;
- 4) оптимізацію надходжень і виплат готівки та формування інформаційної бази даних для аналізу отриманих і втрачених вигод від проведених заходів;
- 5) повноту та своєчасність відображення в системі обліку рух грошових коштів [2].

Доцільно виділити ще таку проблему облікового відображення операцій з грошовими коштами як недосконалість системи управлінського обліку та загалом відсутність практики формування управлінської звітності про рух грошових коштів на вітчизняних підприємствах.

Одним із шляхів вирішення окреслених проблем управління грошовими коштами є удосконалення організації та методики ведення їх обліку, а саме:

– напрями покращення інформаційного забезпечення управління грошовими потоками підприємства (формування єдиної інформаційної політики для управління, яка передбачала б складання управлінської звітності);

– напрями удосконалення організації і методики бухгалтерського обліку грошових коштів (удосконалення класифікації грошових коштів та їх руху, відповідні зміни в системі аналітичного обліку та звітності);

– напрями узгодженості політик управління грошовими коштами та суміжними об'єктами (при розробці комерційної та договірної політики слід врахувати факт необхідності досягнення збалансованості грошових потоків у короткостроковому та довгостроковому періодах тощо).

Задля пошуку нових раціональних шляхів використання грошових коштів, методів мінімізації негативних грошових потоків, визначення стану кредиторської заборгованості та шляхів її усунення, а також покращення стану платоспроможності необхідно забезпечувати управлінський персонал суб'єкта господарювання необхідною та актуальною інформацією про його фінансовий стан, шляхом деталізації джерел надходжень грошових коштів.

З метою формування даних обліку про надходження та витрачання грошових коштів в контексті забезпечення платоспроможності слід сформувати окремі синтетичні рахунки, аналітичні рахунки та субрахунки відповідно до джерел надходження та напрямів витрачання грошових коштів (в розрізі видів діяльності, обслуговування виробничих програм, стратегічних напрямів розвитку).

Тому доцільним буде відкриття управлінського рахунку 32 «Грошові потоки в розрізі видів (напрямів) діяльності», до якого будуть відкриті такі субрахунки, як: 321 «Грошові потоки від операційної діяльності» та 322 «Грошові потоки від фінансової діяльності» та 323 «Грошові потоки від іншої діяльності».

До субрахунку 321 «Грошові потоки від операційної діяльності» необхідно відкрити аналітичні рахунки наступного порядку (на прикладі хлібокомбінату): 321.1 «Хлібобулочні вироби», 321.2 «Кондитерські вироби», 321.3 «Печиво, пряники», 321.4 «Хлібці, сухарі, грінки».

Запропонований рахунок в системі бухгалтерського обліку виконуватиме транзитні функції, тобто слугуватиме тільки для акумулювання даних в управлінських цілях. Тобто, по дебету відображатимуться усі надходження суб'єкта господарювання в розрізі ідентифікованих напрямів діяльності, а по кредиту – витрачання. Таким чином, за допомогою запропонованих облікових інструментів можна відслідковувати залишки грошових коштів, напрями втрачання, а також визначати періодичність надходження грошових коштів.

На практиці це не нестиме додаткового навантаження на облікового працівника, оскільки дані проведення із використання транзитного рахунку формуватимуться програмним забезпе-

ченням з ведення бухгалтерського обліку (додатково налаштування) самостійно.

Така система субрахунків та аналітичних рахунків дозволить формувати управлінський звіт, форму якого наведемо нижче (табл. 1).

Даний управлінський звіт допоможе суб'єкту господарювання побачити на певний обраний період (день, місяць, квартал, рік) усі надходження та витрачання по кожному виду продукції. Це допоможе з'ясувати, який саме вид товару приносить найбільший дохід, а який найменший. Також можна визначити необхідність продовження виробництва і продажу певного виду товару, а який зовсім припинити виробляти. Наявність даного звіту забезпечить управлінський персонал релевантною інформацією щодо надходжень та витрачання від виробництва основних видів продукції, що в свою чергу допоможе значно підвищити рівень знань щодо платоспроможності даного суб'єкта господарювання.

Висновки з проведеного дослідження.

Важливе значення для перспективного розвитку суб'єкта господарювання має управління грошовими коштами, що являє собою забезпечення збалансованості між їх надходженнями і витрачаннями, що надає можливість підтримувати достатній рівень платоспроможності та фінансової стійкості. Ефективне управління грошовими потоками суб'єкта господарювання передбачає формування раціонального інформаційного забезпечення, в основу якого слід покласти облікову інформацію, систематизовану та інтерпретовану під інформаційні потреби управлінського персоналу. Для виконання даних завдань у контексті забезпечення необхідного рівня платоспроможності суб'єкта господарювання слід розширити межі аналітичного обліку грошових коштів, а саме ввести у практику транзитний рахунок 32 «Грошові потоки в розрізі видів (напрямів) діяльності», до якого будуть відкриті такі субрахунки, як: 321 «Грошові потоки від операційної діяльності», 322 «Грошові потоки від фінансової діяльності» та 323 «Грошові потоки від іншої діяльності». Додатково відкриття аналітичних рахунків здійснюватиметься відповідно до інформаційних потреб управлінського персоналу при визначенні рівня платоспроможності чи контролі за його дотриманням. Сформована додаткова система аналітичних рахунків з обліку грошових коштів повинна відповідати показникам прийнятого до застосування (формування) управлінського звіту про грошові потоки суб'єкта господарювання.

Таблиця 1

Звіт про грошові потоки від операційної діяльності

№	Назва рахунку	За минулий звітний період, тис. грн.		За звітний період, тис. грн.	
		Надходження	Витрачання	Надходження	Витрачання
1	2	3	4	5	6
2	321 «Грошові потоки від операційної діяльності»:				
3	321.1 «Хлібобулочні вироби»				
4	321.2 «Кондитерські вироби»				
5	321.3 «Печиво, пряники»				
6	321.4 «Хлібці, сухарі, грінки»				
	Результат (прибуток/збиток) (рядок 3-4(5-6))				

Список літератури:

1. Бочаров В. Аналіз грошового потоку. *Фінансовий ринок України*. 2011. № 10(96). С. 23–24.
2. Бріггем С.Ф. *Основи фінансового менеджменту* : переклад з англ. Київ : Молодь, 1997. 1000 с.
3. Бугай О., Вовк В. Ліквідність та платоспроможність: економічна суть та експертна оцінка. *Галицький економічний вісник*. 2013. № 3. С. 169–173.
4. Давиденко Н.М. Ліквідність та платоспроможність як показники ефективності фінансового менеджменту підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 2. С. 36–40.
5. Дерій М. Дефініції «грошові кошти» і «грошові потоки»: відмінності та взаємозв'язок. *Економічний аналіз*. 2010. № 6. С. 60–64.
6. Губачова О.М. Деякі аспекти управління рухом грошових коштів та їх вплив на фінансовий стан підприємства. *Економіка і регіон*. 2005. № 2(5). 252 с.
7. Єфіменко В.І., Лук'яненко Л.І. Облік у зарубіжних країнах : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. Київ : КНЕУ, 2005. 211 с.
8. Завадський Й.С. Словник економічних термінів: менеджмент, маркетинг, підприємництво. Житомир : ЖІТІ, 1999. 444 с.
9. Зятковський І.В. Фінанси підприємств : навчальний посібник. 2 вид., перероб. та доп. Київ : Кондор, 2003. 364 с.
10. Івашенко В.І., Болюх М.А. Економічний аналіз господарської діяльності. Київ : ЗАТ «НІЧЛАВА», 2001. 204 с.
11. Кот А.Д., Филиппов В.Е., Якименко А.А. Переход к корпоративной управленческой отчетности. *Газовая промышленность*. № 11.
12. Макачук І.М. Платоспроможність і ліквідність аграрних підприємств. *Фінанси України*. 2014. № 4. С. 120–126.
13. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення: 28.07.2019).
14. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 №7. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 28.07.2019).
15. Несходовський І.С. Облік грошових коштів та контроль їх виконання в підприємствах торгівлі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук. Київ, 2009. 20 с.
16. Осовська Г.В., Юркевич О.О., Завадська Й.С. Економічний словник. Київ : Кондор, 2007. 358 с.
17. Остафійчук С.М. Грошові кошти та їх еквіваленти – найліквідніші активи підприємства. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2011. № 33. С. 215–220.
18. Положення про ведення касових операцій в національній валюті в Україні. Затверджене Постановою правління Національного банку України від 29.12.2017 № 148. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17> (дата звернення: 29.07.2019).
19. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : станом на 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 30.07.2019).
20. Про застосування штрафних санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки : Указ Президента України від 12.06.1995 року № 436/95. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436/95> (дата звернення: 28.07.2019).
21. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навчальний посібник, 2 вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2005. 662 с.

References:

1. Bocharov, V. (2011). Analiz ghrshovogho potoku [Cash flow analysis]. *Financial market of Ukraine*, no. 10(96), pp. 23–24. (in Ukrainian)
2. Brihkhem, Ye.F. (1997). *Osnovy finansovoho menedzhmentu* [Fundamentals of Financial Management]. Kyiv : Young. (in Ukrainian)
3. Bughaj, O., & Vovk, V. (2013). Likvidnistj ta platospromozhnistj: ekonomichna sutj ta ekspertna ocinka [Liquidity and solvency: economic substance and expert judgment]. *Galician Economic Bulletin*, no. 3, pp. 169–173. (in Ukrainian)
4. Davydenko, N.M. (2015). Likvidnistj ta platospromozhnistj jak pokaznyky efektyvnosti finansovogho menedzhmentu pidpryjemstva [Liquidity and solvency as indicators of financial management effectiveness of the enterprise]. *Current problems of the economy*, no 2, pp. 36–40. (in Ukrainian)
5. Derij, M. (2010). Definiciji «ghroshovi koshty» i «ghroshovi potoky»: vidminnosti ta vzajemovz'jazok [Definition of cash and cash flows: differences and relationships]. *Economic analysis*, no. 6, pp. 60–64. (in Ukrainian)
6. Ghubachova, O.M. (2005). Dejaki aspekty upravlinnja rukhom ghroshovykh koshtiv ta jikh vplyv na finansovyj stan pidpryjemstva [Some aspects of cash flow management and their impact on the financial position of an enterprise]. *Economy and region*, no. 2(5), p. 252. (in Ukrainian)
7. Jefimenko, V.I., & Luk'janenko, L.I. (2005). *Oblik u zarubizhnykh krajinah* [Accounting in foreign countries]. Kyiv : KNEU. (in Ukrainian)
8. Zavadsjkyj, J.S. (1999). Slovnyk ekonomichnykh terminiv: menedzhment, marketyngh, pidpryjemnyctvo [Dictionary of economic terms: management, marketing, entrepreneurship]. Zhytomyr : ZHITI. (in Ukrainian)
9. Zjatkovsjkyj, I.V. (2003). *Finansy pidpryjemstv* [Business finance]. Kyiv : Kondor. (in Ukrainian)
10. Ivashhenko, V.I., & Boljukh, M.A. (2001). *Ekonomichnyj analiz ghospodarsjkoji dijalnosti* [Economic analysis of economic activity]. Kyiv : ZAT «NICHLAVA». (in Ukrainian)
11. Kot, A.D., Fylyppov, V.E., & Jakymenko, A.A. (2003). Perekhod k korporatyvnoj upravlencheskoj otchetnosti [Transition to corporate management reporting]. *Gas industry*, no. 11. (in Russian)
12. Makarchuk, I.M. (2014). Platospromozhnistj i likvidnistj aghrarnykh pidpryjemstv [Solvency and liquidity of agricultural enterprises]. *Finance of Ukraine*, no. 4, pp. 120–126. (in Ukrainian)
13. Mizhnarodnyi standart bukhhalter'skoho obliku 7 «Zvit pro rukh hroshovykh koshtiv» [Statement of Cash Flows]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> (accessed: 28.07.2019). (in Ukrainian)
14. Natsionalne polozhennia (standartu) bukhhalter'skoho obliku 1 «Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti» [General requirements for financial statements]. Zatverdzhene Nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy vid 07.02.2013 № 7. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (accessed: 28.07.2019). (in Ukrainian)
15. Neskhodovsjkyj, I.S. (2009). *Oblik ghroshovykh koshtiv ta kontrolj jikh vykonannja v pidpryjemstvakh* [Cash accounting and control of their performance in trade enterprises]. Kyiv. (in Ukrainian)

16. Osovsjka, Gh.V., Jurkevych, O.O., & Zavadsjka, J.S. (2007). *Ekonomichnyj slovnyk* [Economic Dictionary]. Kyiv : Kondor. (in Ukrainian)
17. Ostafijchuk, S.M. (2011). Ghroshovi koshty ta jikh ekvivalenty – najlikvidnishi aktyvy pidpryjemstva [Cash and cash equivalents are the most liquid assets of an enterprise]. *Uzhgorod University Scientific Bulletin*, no. 33, pp. 215–220. (in Ukrainian)
18. Polozhennia pro vedennia kasovykh operatsii v natsionalnii valiuti v Ukraini. Zatverdzhene Postanovoy pravlinnia NBU vid 29.12.2017 № 148. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17> (accessed: 29.07.2019). (in Ukrainian)
19. Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini: stanom na 16.07.1999 р/ № 996-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (accessed: 30.07.2019). (in Ukrainian)
20. Pro zastosuvannia shtrafnykh sanktsii za porushennia norm z rehuliuвання obihu hotivky : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 12.06.1995 roky № 436/95. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436/95> (accessed: 28.07.2019). (in Ukrainian)
21. Savycjka, Gh.V. (2005). *Ekonomichnyj analiz dijalnosti pidpryjemstva* [Economic analysis of the enterprise]. Kyiv : Knowledge. (in Ukrainian)